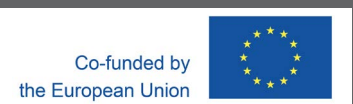

Uvedomé nakupovanie

envi.stromzivota.sk

ENVI-MOBILE: Integration of mobile learning into environmental education fostering local communities' development

2014-1-SK01-KA200-000481
ERAZMUS+ Programme

Projekt je kofinancovaný Európskou Úniou,
z programu Erasmus+.

SK

Cieľ aktivity: Pomôcť žiakom uvedomiť si, kedy a koľko odpadu produkujú.

KROK 1.

Stručný popis aktivity:

Žiaci napíšu svoje skúsenosti so šetrením či vyhadzovaním použitých vecí - či opakovane používajú veci a recyklujú ich, alebo ich vyhodí.

Skôr, ako začnú písať, pripomenú si pravidlá voľného písania (pozri „Poznámky“). Následne píšú všetko, čo im zide na um pri výrazoch „šetrenie, redukovanie odpadu, použité veci, recyklácia“.

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom):

Pracujte individuálne. Na papier napíšte všetko, čo vám zide na um v súvislosti s pojmami „šetrenie, redukovanie odpadu, použité veci, recyklácia“.

Máte na to 5 minút času.

KROK 2.

Stručný popis aktivity:

Žiaci prečítajú niektoré zo zapísaných myšlienok a učiteľ robí poznámky na tabuľu do 2 stĺpcov T – grafu (plytvanie/redukovanie odpadu). Potom zosumarizuje zapísané veci a nadviaže diskusiou na ďalšie aktivity.

EVOKÁCIA

Plytvanie	Redukovanie odpadu

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom):

Pozrite si T – graf. Vidíte niečo, čo majú poznámky v oboch stĺpcoch spoločné?

Pomôcky (všetko, čo budete na hodine potrebovať): Papiere a perá, stopky, pravidlá voľného písania zapísané na flipcharte alebo na tabuli, tabuľa, krieda

Čas (max. 40 min.): 8 minút

Poznámky:

Pravidlá voľného písania:

- Vezmite si pero a papier.
- Píšte všetko, čo vám zide k téme na um.
- Neplánujte vopred, čo napíšete, len píšete.
- Nekontrolujte, či to, čo píšete, je správne.
- Píšte počas celého stanoveného času, neprestávajte, ani keď si budete myslieť, že ste už zapísali všetko.
- Píšte len pre seba. Sami rozhodnete o tom, či vaše zápisky budete chcieť prečítať ostatným, alebo zostanú len vám.

Ciel' aktivity: Pomôcť žiakom porozumieť dopadu ich vlastnej produkcie odpadu na životné prostredie a triediť nové informácie z textu.

KROK 1.

Stručný popis aktivity:

Žiaci porozmýšľajú, koľko odpadu priemerne vyprodukujú sami týždenne. Výsledok: približne 12 kg neseparovateľného odpadu + 6 kg separovateľného odpadu vhodného na recykláciu (podľa zdroja: <http://greenlightreport.sustainability.vic.gov.au>). Učiteľ zapíše informáciu o množstvách z webových stránok na tabuľu z opačnej strany tak, aby na údaje žiaci nevideli.

Potom si prečítajú informácie o dobe rozkladu niektorých druhov odpadu.

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom):

Pracujte samostatne. Skúste porozmýšľať, koľko odpadu priemerne vyprodukujete sami za týždeň. Koľko separovaného a koľko neseparovaného odpadu je to?

Teraz si porovnajte vaše odhady s realitou (zápis na tabuli). Kto z vás mal správny odhad?

KROK 2.

Stručný popis aktivity:

Žiaci sa pokúsia odhadnúť, aký je čas rozkladu jednotlivých druhov odpadu, ktoré v domácnosti produkujú. Učiteľ použije vopred pripravený flipchartový papier s druhmi odpadu v tabuľke a dopisuje typy žiakov. V závere napíše, ako dlho sa rozkladajú jednotlivé druhy odpadu. Pomôže si poznámkami nižšie z časti "Poznámky".

Druh odpadu	Doba rozkladu podľa odhadu žiakov	Realita
žuvačka		
...		

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom):

Čo myslíte, ako dlho sa rozkladajú tieto produkty?

- Plechovka od Coca – Coly
- Telefónna karta
- Sklenená fľaša
- Ohryzok z jablka
- Noviny a časopisy
- Krabica od džúsu/tetrapak

Po chvíli...

Teraz si podme porovnať vaše odhady s realitou. Priblížili sa vaše odhady k realite?

KROK 3.

Stručný popis aktivity:

Rekapitulácia, čo žiaci vedia o priemernej dobe rozkladu odpadu. Učiteľ zapisuje poznámky na tabuľu a sumarizuje.

KROK 4.

Stručný popis aktivity:

Žiaci zapíšu svoje poznatky o uvedomelom nakupovaní, o „slow food“, ekoznačkách na výrobkoch, eko – friendly/environmentálne vhodných produktoch a trvalej udržateľnosti.

Žiaci zosumarizujú, čo sa chcú naučiť z textu. Pracujú s Prílohou 1, využijúc metódu INSERT.

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom):

Prečítajte si informáciu o tom, ako znižovať tvorbu odpadu (Príloha 1). V texte označujte informácie značkami: “✓”, “+”, “?”, “-”.

Keď dočítate, do prvého stĺpca tabuľky (“✓/ vedel som”) z Prílohy 2 zapíšte, čo už viete o týchto pojmoch. Pracujte samostatne.

Do druhého stĺpca (“+/nová informácia”) zapíšte, čo je pre vás nové.

Do tretieho stĺpca (“/?/nerozumiem tomu, potrebujem si vyjasniť”) zapíšte, čomu nerozumiete.

Do štvrtého stĺpca (“-/úplne odlišné od toho, čo som si myslel”) zapíšte, o čom ste si pred prečítaním textu mysleli, že je inak.

KROK 5.

Stručný popis aktivity:

Revízia prečítaného textu. Kým žiaci čítajú, učiteľ na tabuľu pripraví tabuľku so 4 stĺpcami a po dopísaní zosumarizuje, čo žiaci vedia, chcú sa dozvedieť, ...

Pomôcky (všetko, čo budete na hodine potrebovať): Zoznam druhov odpadu v KROKU 2 zapísaný na flipcharte, perá a papiere, tabuľa, krieda, vytlačené tabuľky pre žiakov alebo vytlačené „Poznámky“, Prílohy 1 a 2 pre každého žiaka

Čas (max. 40 min.): 22 minút

Poznámky:

Priemerná doba prirodzeného rozkladu odpadu:

- Žuvačka (5 rokov)
- Plechovka (hliníková) (10-100 rokov)
- Polystyrén (viac ako 1000 rokov)
- Telefónna karta a podobný materiál (viac ako 100 rokov)
- Ohorky z cigariet (1-2 roky)
- Jablková šupka (3 mesiace)
- Zápalky (6 mesiacov)
- Sklenená fľaša (400 rokov)
- Plastová fľaša (100-1000 rokov)
- Plastový tanier (400 rokov)
- Vlnené a bavlnené oblečenie (1 rok)
- Toaletný papier, papierové vreckovky, utierky a servítky (3 mesiace)
- Krabica z mlieka alebo džúsu (1 rok)
- Lepenková krabica – kartón (2 mesiace)

Zdroj informácií o prirodzenej dobe rozkladu odpadu (v taliančine):

<http://www.ecowarriors.it/it/eco-enciclopedia/riciclo-pedia/59-tempi-di-degradazione-dei-rifiuti.html>

Zdroj informácií v slovenčine:

<http://www.separujodpad.sk/index.php/samosprava/udalosti/267-vedeli-ste-ze.html>

REFLEXIA

Cieľ aktivity:

Pomôcť žiakom reflektovať na ich vlastné (alebo ich rodinné) zvyky pri nakupovaní.

KROK 1.

Stručný popis aktivity:

Na základe prečítaného textu diskutujú žiaci a učiteľ o uvedených otázkach.

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom):

Zamyslite sa:

Čo podľa vás znamená uvedomelé nakupovanie?

Čo máte radšej – čerstvé potraviny, alebo pripravené a zabalené polotovary?

Ako by ste znížili množstvo odpadu už počas nakupovania?

A čo vaša ekostopa? Ako ste na tom vy?

KROK 2.

Stručný popis aktivity:

Žiaci pracujú v skupinách. Snažia sa spísať, v čom by sa chceli zlepšiť, aby nakupovali uvedomejšie.

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom):

Pracujte v skupinách. Na základe informácií, ktoré máte, alebo ste dnes získali, spíšte svoje predsavzatia, čo by ste chceli urobiť, aby ste nakupovali uvedomejšie.

KROK 3.

Stručný popis aktivity:

Žiaci prečítajú to, čo v skupinách napísali.

Inštrukcie (čo chcete povedať žiakom):

Teraz sa podelte so svojimi nápadi so spolužiakmi.

Pomôcky (všetko, čo budete na hodine potrebovať): Poznámky z predchádzajúcich aktivít, papiere a perá

Čas (max. 40 min.): 10 minút

Príloha 1

Získaním vedomostí a poznatkov, ktoré nám pomáhajú rozhodovať sa a voliť si spôsob života šetrnejší k životnému prostrediu a ekologickejšiemu správaniu sa, môžeme sami prispievať k ochrane prostredia a prírodných zdrojov a ich zachovaniu pre našu generáciu, ako i pre tie nasledovné.

Nakupovanie čerstvých potravín namiesto hotových polotovarov je jedným zo základných princípov hnutia "slow food", ktoré podporuje stravovanie so zodpovednosťou, udržateľnosťou a v harmónii s prírodou. Nákup sezónnych, lokálnych potravín napomáha znižovaniu importu potravín z väčších vzdialeností a následnému znižovaniu spotreby palív a fosílnych palív (uhlie, ropa, zemný plyn), a tak aj k znižovaniu množstva uhlíka a emisií. Ale čo presne to znamená?

Rovnako ako klasická stopa, ekostopa je značka, ktorú každý z nás nechávame za sebou v prírode a na našom životnom prostredí - samozrejme, nezanechávame ju topánkami, ale každou našou aktivitou, ktorá uvoľňuje do prostredia uhlíčitany. Sú to škodlivé plyny, ako napr. CO₂, ktoré sa uvoľňujú spaľovaním fosílnych palív, napr. ropy a zemného plynu. A čím viacej palív sa spotrebuje, tým väčšia bude vaša ekostopa. Možno si myslíte, že pri jazde autom jediné uhlíčitany vznikajú z činnosti motora, ale nie je to tak. Musíte brať do úvahy uhlíčitany vznikajúce pri preprave paliva do nádrže: z energie potrebnej na odčerpanie palív zo zemných zásob, znečistenie vznikajúce pri úprave a preprave paliva až do vašej čerpacej stanice. Nevynímajúc množstvo CO₂ uvoľneného v prvom rade už pri výrobe auta. Ekostopa CO₂ vznikajúca pri používaní auta je ovplyvnená niekoľkými faktormi: počtom osôb vezúcich sa v aute - zdieľanie miest v aute je možnosťou šetrenia peňazí i času stráveného na cestách, a to znižovaním počtu áut a následným zrýchľovaním dopravy (menej áut = menšie zápchy).

Zanechávame teda za sebou oveľa väčšiu ekostopu, ako ste si pôvodne mysleli. Pokiaľ nežijete sami v jaskyni, vy sami i všetko to, čo vlastníte, zanecháva po sebe v životnom prostredí svoju vlastnú stopu: čítate knihu – na jej tlač a distribúciu bola potrebná energia. Umývate si zuby kefkou, ktorá má svoju históriu vo fabrike, v ktorej ju vyrobili. Dokonca i také jablko či banán možno precestovali desiatky a niekedy až stovky, či tisícky kilometrov, kým sa ocitli vo vašom obchode. Vidíte, preto nie je možné, aby sme ako ľudia za sebou nenechávali žiadne emisné stopy. Ale premýšľaním a osobnou voľbou možno môžete túto stopu znižovať a skutočne pomôcť k pozitívnej zmene prostredia a klímy na našej planéte.

Ďalším dobrým návykom môže byť napr. príprava domáceho džúsu z čerstvého ovocia, namiesto kúpy baleného džúsu v obchode. Alebo nákup väčších balení potravín namiesto množstva jednotlivito balených kusov. Majte na pamäti, že sklenený obal sa recykluje ľahšie, ako tetrapak alebo plechovka. Pochválili by vás i za tie produkty, pri ktorých pestovaní sa nepoužívajú pesticídy, ani iné syntetické produkty, i tie označené tzv. ekoznačkami, ako napr. www.ecolabel.eu, čo prakticky znamená všetky produkty s čo najnižším environmentálnym dopadom pri ich výrobe.

Keď pôjdete nakupovať, zoberte si svoju vlastnú nákupnú tašku z domu a nepoužívajte na prenos nákupu plastové tašky z obchodov.

Učte týmto praktikám i svojich kamarátov. Vytvoríme tak spoločne lepší a krajší svet.

Zdroj: https://www.youtube.com/watch?v=8q7_aV8eLUE

Príloha 2

(✓ = vedel/a som)	(+ = nová informácia)	(? = nerozumiem tomu)	(- = úplné iné, ako som si myslel/a)

POZNÁMKY